

[Formanden.]

udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om statstilskud til private gymnasieskoler.

(Lovforslaget (nr. 217) findes i tillæg A. sp. 4543; fremsættelsen i tidenden sp. 4750).

Formanden: Sammen med denne sag foretages de under punkterne 3-10 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om statstilskud til private studenterkursus.

(Lovforslaget (nr. 218) findes i tillæg A. sp. 4505, fremsættelsen i tidenden sp. 4750).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om højere forberedelseseksamen.

(Lovforslaget (nr. 219) findes i tillæg A. sp. 4507, fremsættelsen i tidenden sp. 4750).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om statstilskud til private real-skoler.

(Lovforslaget (nr. 220) findes i tillæg A. sp. 4509, fremsættelsen i tidenden sp. 4750).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om friskoler, om hjemmeundervisning samt om efterlønskassen for friskoler og efterskoler.

(Lovforslaget (nr. 221) findes i tillæg A. sp. 4511, fremsættelsen i tidenden sp. 4750).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om private tysksprogede skoler, tysksproget hjemmeundervisning m. m. i de sønderjyske landsdele.

(Lovforslaget (nr. 222) findes i tillæg A. sp. 4559, fremsættelsen i tidenden sp. 4750).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om efterskoler.

(Lovforslaget (nr. 223) findes i tillæg A. sp. 4577, fremsættelsen i tidenden sp. 4750).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om folkehøjskoler og landbrugs-skoler.

(Lovforslaget (nr. 224) findes i tillæg A. sp. 4579, fremsættelsen i tidenden sp. 4750).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om husholdningsskoler og husholdningsseminarier m. m.

(Lovforslaget (nr. 225) findes i tillæg A. sp. 4581, fremsættelsen i tidenden sp. 4750).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Orla Møller: Det var et kolossalt omfattende lovforslag, undervisningsministeren fremsatte den 14. januar om statstilskud til private skoler. De følgende lovforslag er alle groet ud af dette. Da dette forslag om de private skoler var til første behandling, havde vi lejlighed til at diskutere alle de principielle ting, så der er sådan set ikke synderlig meget tilbage til behandlingen af disse lovforslag. Man kunne måske godt have ladet dem gå direkte videre til udvalgsbehandling.

Der er dog to bemærkninger af principiel karakter, jeg gerne vil gøre.

Den første er, at der er jo tale om — skulle jeg sige det på den måde — lapperier. Jeg beder ministeren om, når jeg har sagt dette, at betænke, at jeg stammer fra en tid og et miljø, hvor lapperier i sig selv ikke behøver at betyde despekt. Det, det drejer sig om, er, om lapperne kommer til at dække hullerne, og det kan være lidt svært at overskue, når man får disse forslag til ændringer stukket sammen med adskillige andre ting.

Jeg vil gerne påpege f. eks., at vi har endnu ikke klaret problemet om tilskuds-betingelserne helt ud for en lang række af disse skoleformer, og det stikker hovedet frem også i nogle af de forslag, vi behandler her. F. eks. er det meget vanskeligt at overskue, hvordan den ændring vedrørende tilskuddet til specialundervisning, der fore-

[**Orla Møller.**]

slås i loven om efterskoler, kommer til at virke. Det er i hvert fald for mig komplet umuligt at overskue, om der bliver tale om en forringelse, eller om en ændring af tilskudsbetingelserne kan give de samme forhold som i dag.

I samme forbindelse er det vel også rimeligt at nævne, at når det drejer sig om hele det komplekse af love, som hænger sammen med forslaget om statsstøtte til private skoler — højskoleloven, tilskudsloven og lærerlønningensloven — så støder vi gang på gang ind i denne problematik i forbindelse med de forslag, som ligger her. Der er et enkelt principielt punkt, som jeg gerne vil give tilslutning til nu, nemlig at man ændrer reglen om nedsat tilskud til gymnasieklasser og private studenterkurser med mindre elevtal pr. klasse.

Den anden generelle bemærkning drejer sig om lovforslaget om statstilskud til private realskoler. Jeg kunne sige det på den måde, at her erkender ministeriet nu livets realiteter — jeg skulle måske endda sige barske realiteter — og bøjer sig for dem. De private realskoler kan nu få tilskud efter de lønsatser, som Københavns kommune udbetaler, når det altså drejer sig om skoler inden for dette område. Jeg tror, at et gnidningspunkt hermed er trukket ud, men det kunne måske give stof til en politisk-juridisk prædiken af særdeles lang karakter.

Jeg vil gerne til sidst have lov at sige, at ingen skal påstå, at det altid er kedeligt at læse lovtekster. I lovforslaget vedrørende husholdningsskolerne står: „en lærers pligtige timetal er 960 timer årligt“. Skulle jeg føje til: basta. Derpå følger: „Hvis en lærerinde har mere end 1.100 timer årligt“. Tænk, hvad kunne man ikke få ud af at spille videre på det tema — men det skal jeg undlade.

Socialdemokratiet er rede til at tage disse forslag op til behandling i forbindelse med de principper og de bestemmelser, der ligger i forslaget om statsstøtte til private skoler.

Gerda Møller: Jeg skal ikke spille videre på den sidste bemærkning fra hr. Orla Møller, men kun sige, at vi i den konservative folketingsgruppe kan tilslutte os en videre behandling af de 9 lovforslag, som

vi her har til første behandling. De er jo, som det er sagt, en konsekvens af det lovforslag om statsstøtte til visse private skoler, som har været til første behandling, og da første behandling jo plejer at være en principbehandling, vil jeg kun sige, at de enkeltheder, der kan være at drøfte, kan vi tage op i udvalget.

Med disse ord skal jeg anbefale videre behandling.

Robert Christensen: De lovforslag, vi behandler her, er alle sammen konsekvenser af forslag til lov om statsstøtte til visse private skoler. Det må være soleklart, at mit parti, hvis og når vi vedtager hovedlovforslaget, selvfølgelig også er klar til at vedtage disse konsekvensforslag.

Jeg har dog én bemærkning til det ene af lovforslagene, nemlig lovforslaget om efterskoler. I mit parti er vi meget interesseret i, at vi får sådanne støtteregler, at et efterskoleophold ikke alene er et formelt, men et reelt alternativ til 8.-9. skoleår i den offentlige skole. Jeg håber, vi i udvalget kan tale om dette.

Bilgrav-Nielsen: Jeg skal anbefale lovforslagene.

Poul Dam: De lovforslag, vi her behandler, slutter sig jo til et, der blev fremsat to måneder tidligere, og man kunne måske se dette som et udtryk for, at ministeren og regeringen ikke rigtig vidste, hvad det var, man gjorde, da man fremsatte det første lovforslag. Det har man ganske vist også en fornemmelse af, når man læser det oprindelige lovforslag, og jeg synes, man endnu mere har fået en fornemmelse af det i det fortsatte udvalgsarbejde, som jeg har de dårligst mulige forventninger til. Men vi må altså fortsætte med at behandle disse ting og se, om der overhovedet bliver nogen som helst sammenhæng i det, når vi engang kommer til vejs ende.

Undervisningsministeren (Helge Larsen): Jeg vil gerne takke for tilslutningen til disse forslag. Det ville i og for sig også have undret mig, om man ikke havde tilsluttet sig dem. De er simpelt hen en konsekvens af, at man med det nye forslag om tilskud til private skoler samler tilskudsbestem-

[Undervisningsministeren.]

melserne i én lov. Derfor skal naturligvis de tilskudsbestemmelser, der findes i gældende love, ophæves under forudsætning af, at lovforslaget vedtages, hvad jeg har de bedste forhåbninger om at det vil blive; det er en forudsætning for, at de private skolars vanskelige økonomiske forhold kan forbedres.

Hr. Orla Møller spurgte, om den foreslåede ændring vedrørende specialundervisning i efterskolerne betyder en forringelse eller en forbedring. Den betyder ingen forringelse; jeg tror, det i praksis vil være, som det er nu.

Jeg må måske lige sige til hr. Orla Møller, at bestemmelsen om, at realskoler kan give de såkaldte københavnerlønninger, er en tidligere bestemmelse. Den er ikke ny.

Poul Dam: Jeg bemærkede, at ministeren sagde, at vedtagelsen af hovedlovforslaget var en forudsætning for, at de private skolars økonomi kunne blive forbedret. Jeg går ud fra, at ministeren er vidende om, at adskillige inden for den pågældende skolekreds regner med, at loven vil betyde en forringelse af deres økonomi; derfor synes jeg, at det måske er lidt dristigt og lidt optimistisk af ministeren at sige dette.

Undervisningsministeren (Helge Larsen): Det vil der naturligvis blive lejlighed til at drøfte mere indgående ved anden behandling af forslaget. Jeg vil dog gerne gøre opmærksom på de beregninger, der findes over tilskudsbestemmelserne i forslaget, der klart viser, at ingen skoleform stilles ringere, og at en væsentlig del af dem stilles væsentligt bedre med hensyn til tilskud, end de har været under de gældende regler.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at de 9 lovforslag henvises til udvalget angående forslag til lov om statsstøtte til visse private skoler. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om statsstøtte til visse private seminarier.

(Lovforslaget (nr. 226) findes i tillæg A. sp. 4545, fremsættelsen i tidenden sp. 4750).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Lombourn: På det konservative folkepartis vegne kan jeg udtrykke vor store tilfredshed med dette lovforslag. Det må næppe anses for rimeligt, at man opretholdt de studieafgifter ved de private seminarier, som man hidtil har haft, når man ellers følger det princip, at der skal være fri adgang til de højere uddannelser. Det kunne heller ikke være rimeligt, at der var så store forskelle som fra 700 kr. til 1.400 kr. ved de forskellige seminarier. Også af den grund er det rigtigt, at man nu fjerner disse afgifter.

Den måde, lovforslaget er formuleret på, er for så vidt ret vidtrækkende, men det er vores indtryk, at man ikke på nogen måde forringer de private seminariers selvstændighed, og vi lægger vægt på, at ministeren så kraftigt i sin fremsættelsestale har udtalt, at man stadig betragter seminarierne som private.

Vi kan også tilslutte os ministerens sidste bemærkninger om, at man vil søge en bevilling, således at man allerede fra 1. august kan stille de studerende principielt på samme måde, som de vil blive stillet fra 1. april 1970. Man kan kun håbe, at det lykkes for ministeren at gennemføre dette, således at der ikke bliver nogen reel forskel mellem de studerendes situation i det første halve år og efter, at loven træder i kraft fra 1. april.

Jeg kan altså tilsige mit partis velvillige behandling af dette lovforslag.

Robert Christensen: Vi har tidligere i denne folketingssamling haft en debat her om studieafgifter ved disse læreanstalter, og angående det principielle kan jeg nøjes med at henvise til det, jeg udtalte ved denne behandling.

Jeg vil gerne takke undervisningsministeren for det initiativ, der er udvist her, sådan at det er lykkedes at finde frem til en løsning. Når vedkommende undervis-